Overzicht materiaal voor CAW en OCMW 2025

Een alcohol- en drugbeleid in CAW en OCMW

Het uitwerken van een alcohol- en drugbeleid is een effectieve manier om in het CAW of het OCMW problemen door middelengebruik te voorkomen en er mee aan de slag te gaan. In een alcohol- en drugbeleid leg je vast wat er in jouw deelwerking of dienst kan en niet kan met betrekking tot middelengebruik, hoe er preventief gewerkt wordt, welke rol jullie opnemen op vlak van begeleiding van cliënten met middelenproblemen en hoe jullie de werking organiseren om de kans op problemen zo klein mogelijk te maken.

Schema: de vier pijlers van een alcohol- en drugbeleid (VAD)

Deze video toont de vier pijlers waaruit zo'n beleid bestaat.

Om aan alcohol- en drugpreventie te doen op een manier die zoveel mogelijk effect heeft, is je aanpak van belang. In dit filmpje ontdek je wat de ingrediënten zijn die een succes maken van preventie in jouw organisatie, werking, stad of gemeente.

VAD ontwikkelde praktische handleidingen voor het uitwerken van een alcohol- en drugbeleid op maat van een CAW, OCMW of LDC:

- Een alcohol- en drugbeleid in het CAW.

- Wegwijzer voor een alcohol- en drugbeleid op de sociale dienst van het OCMW.

- Een alcoholbeleid in het lokaal dienstencentrum en woonzorgcentrum.

Onderstaande materialen kunnen ingezet worden om binnen het alcohol- en drugbeleid invulling te geven aan de vier pijlers. We beperken ons in dit overzicht tot de materialen die je kan gebruiken bij meerderjarige cliënten. Werk je met jongeren? Raadpleeg dan het overzicht voor de jeugdhulpverlening.

Pijler afspraken en regels

- Alcohol en andere drugs in de zorg- en welzijnssector. Juridische handvatten. Het juridische kader voor zorg- en welzijnsorganisaties, over alcohol- en druggebruik in hun werking.

Pijler zorg en begeleiding

- Hoe motiveer je cliënten om aan de slag te gaan met hun middelengebruik, gamen of gokken? Deze leidraad en inspiratiebox vol methodieken kan je bij volwassen cliënten gebruiken om middelengebruik, gamen of gokken bespreekbaar te maken, correct in te schatten en te werken aan gedragsverandering. De verschillende stappen in een begeleidingsproces vormen de rode draad.

Alle onderstaande methodieken vind je ook in deze inspiratiebox terug. Hetzij in een verkorte vorm of via een verwijzing.

- www.me-assist.com. Deze online toolbox helpt om een cliënt te screenen op zijn alcohol-, tabak- of ander middelengebruik, of op gokken, en om met hem of haar het gesprek aan te gaan. De toolbox bevat de volgende screeningsinstrumenten: ASSIST, AUDIT, CRAFFT en NODS-PERC.

- Zelftests De Druglijn. Op de website van De Druglijn kan je zelftests terugvinden over alcohol, cannabis, cannabis, cocaïne, GHB, ketamine, gamen, gokken, internet, slaap- en kalmeringsmiddelen, speed en xtc. Deze tests zijn anoniem, vrijblijvend en geven een inschatting van hoe riskant iemands gebruik is.

- Online Zelfhulp van de Druglijn +18j. De nieuwe Online Zelfhulp van De Druglijn helpt mensen die bezorgd zijn over hun gebruik om de controle terug in handen te krijgen.

- GRIP. Een online tool op druglijn.be voor ouders en partners van mensen met een afhankelijkheidsprobleem.

- Zelfhulpboekje voor ouders van gebruikende kinderen voor ouders van gebruikende kinderen. Dit zelfhulpboekje biedt ondersteuning bij de vele vragen waar ouders van jongeren met een alcohol- en/of drugprobleem mee zitten. Waarom gebruikt mijn kind? Welke grenzen stel ik? Hoe zorg ik voor mezelf?

- In de doorverwijsgids staan de contactgegevens van het lokale vroeginterventie- en hulpverleningsaanbod, indien het nodig is om een cliënt door te verwijzen naar gespecialiseerde hulp.

Begeleid je cliënten met een (vermoeden van) licht verstandelijke beperking of volwassenen met een migratieachtergrond?

- Mijn cliënt en middelengebruik, gamen en gokken. In deze leidraad en inspiratiebox vind je een antwoord en de nodige tools om de begeleiding concreet in te vullen. Je krijgt een waaier aan uitgewerkte methodieken en materialen, op maat van **mensen met een beperking en autisme**.

- Methodieken voor volwassenen met een migratieachtergrond. Materialen en methodieken aangepast aan culturele gevoeligheden van volwassenen met **een migratieachtergrond**. Ze zijn ook minder talig en bevatten veel visuele elementen.

Begeleid je cliënten met een afhankelijkheidsproblematiek en wil je het risico op een terugval beperken?

- Basismateriaal voor terugvalpreventie bij problemen met middelengebruik, gamen of gokken. Interventies gericht op het ontwikkelen van vaardigheden om abstinentie of verminderd gebruik te behouden, en het risico op terugval te beperken.

Pijler educatie

Naar begeleiders en hulpverleners (intermediairs)

Voor **vorming** kan je terecht bij de regionale CGG-preventiewerkers tabak, alcohol en drugs.

VAD biedt heel wat **vormingen, webinars, train-de-trainers** aan voor wie zich wil verdiepen in bepaalde thema's. Check data en locaties van dit aanbod.

Daarnaast kan je ook aan de slag met een reeks **gratis online cursussen en trainings**, die bestaan uit filmpjes en interactieve oefeningen die je zo vanachter je bureau kan volgen. Check het online cursusaanbod. In deze reeks vind je o.a. ook een **cursus over motiverende gespreksvoering**, waarin je kennis maakt met de basishouding, verschillende processen en de belangrijkste gespreksvaardigheden.

Naar cliënten en hun netwerk

Educatieve pakketten

- De invloed van Mens, Middel en Milieu (MMM) op druggebruik en drugproblemen. Psycho-educatiemap voor cliënten en naastbetrokkenen. Het materiaal geeft visuele handvatten om uit te leggen welke factoren leiden naar middelengebruik en problematisch gebruik.

- Drugs in de hersenen. Psycho-educatief materiaal voor cliënten en naastbetrokkenen, dat visueel uitlegt wat er in onze hersenen gebeurt wanneer we drugs gebruiken.

Online

- Website De Druglijn. Op de website van De Druglijn vind je contactmogelijkheden, productinfo, advies voor gebruikers en hun omgeving, kennistests, zelftests en zelfhulp. Om de website bekend te maken is er informatief promomateriaal.

Folders

- Waarom is een verslaving moeilijk te doorbreken? – Twee systemen in één hoofd. Psycho-educatiebrochure voor cliënten en naastbetrokken. Twee systemen (automatisch en bewust) sturen ons gedrag aan. Waarom loopt dat mis bij een verslaving?

- Wat je moet weten over alcohol. Brochure over alcohol, op maat van personen die hun informatie in eenvoudige taal willen.

- Wat je moet weten over hasj en wiet. Brochure over cannabis, op maat van personen die hun informatie in eenvoudige taal willen.

- Wat je moet weten over gamen. Brochure over gamen, op maat van personen die hun informatie in eenvoudige taal willen.

- Wat je moet weten over gokken. Brochure over gokken, op maat van personen die hun informatie in eenvoudige taal willen.

- Wat je moet weten over psychoactieve medicatie. Brochure over psychoactieve medicatie, op maat van personen die hun informatie in eenvoudige taal willen.

- Tabak, alcohol en andere drugs in België. Een reeks anderstalige brochures voor mensen uit etnisch-culturele minderheden. Deze productinformatiebrochure gaat dieper in op de effecten, risico's en wetgeving van tabak, alcohol, medicatie, cannabis, speed & cocaïne, energiedranken en gokken.

- Bezorgd over gokken? Een brochure over gokken, zowel voor de mensen die zelf meedoen aan kansspelen, als voor hun naasten. De brochure bevat informatie over wetgeving en risico's, tips om risico's te beperken, een zelftest, en een overzicht van plekken waar je terecht kan voor hulp.

- Druglijnfolders en -brochures. Een reeks folders en brochures voor wie in aanraking komt met alcohol of andere drugs over productinformatie en omgaan met drugs.

Affiches

- Bekendmakingsmateriaal De Druglijn. Een affiche, twee voorstellingsflyers, 6 verschillende postkaartjes, productflyers en een sticker maken De Druglijn en haar diensten bekend.

- Bekendmakingsmaterialen voor de Tournée Minérale-campagne.

Pijler omgevingsinterventie

In de volgende handleidingen vind je inspiratie en voorbeelden om invulling te geven aan deze pijler:

- Een alcohol en drugbeleid in het CAW. - Hoofdstuk 6

- Wegwijzer voor een alcohol- en drugbeleid op de sociale dienst van het OCMW. - Stap 6

- Een alcoholbeleid in het lokaal dienstencentrum en woonzorgcentrum – fiche en leidraad

- Inspiratietool omgevingsinterventies - online tool waar je via de setting-zoekfilter 'vrije tijd' op zoek kan gaan naar concreet toepasbare omgevingsinterventies.

- De kracht van omgevingsinterventies – document dat meer inzicht geeft in omgevingsgerichte preventie en het belang en de impact van omgevingsinterventies toelicht.

Al dit materiaal is te **bestellen** en/of te downloaden via vad.be/catalogus.

Voor **advies en consult, vorming en coaching bij het uitwerken van een alcohol- en drugbeleid** kan je terecht bij de **regionale CGG-preventiewerkers tabak, alcohol en drugs.**

Voor meer **informatie over de materialen of ondersteuning** kan je terecht bij **Gezondheidsmakers en Gezond in Brussel.**

Op **Preventiemethodieken.be** vind je ondersteunende materialen en methodieken over andere gezondheidsthema's.

Contacteer **De Druglijn** voor **alle vragen over drank, drugs, pillen, gamen en gokken**. Voor **informatie, een eerste advies of voor adressen voor hulp en preventie**. Anoniem, zonder taboe en zonder oordeel. Bel 078 15 10 20 Maandag tot vrijdag, van 10u tot 20u. (niet op feestdagen) Mail of chat op www.druglijn.be Je ontvangt steeds een antwoord op maat.

Colofon:

Contactpersoon: Joyce Borremans
Lay-out: VAD
V.U.: H. Peuskens, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel - ©2025
T 02 423 03 33 | vad@vad.be | www.vad.be
VAD, Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs
Ondernemingsnummer: 0424.327.587.
RPR Brussel